

A HUMÁN SZEKCIÓ A BÖLCSÉSZKARON

Az OTDK humán szekciója a bölcsészkar épületében ülészetett április 5-től 7-ig. Összesen huszonhét alszekcióban mérhették össze tudásukat az ország egyeteméről idősereglet egyetemisták. A dolgozatok ismertetésére 20 perc állt a szerzők rendelkezésére. A konferencia során a dolgozatok 1-1 példányát teljes terjedelemben is megtekinthették az érdeklődők a Nyelvész Könyvtárban. A bíráló bizottság tagjaival a dolgozókat személyesen is találkozhattak és kérésükre az előzetes írásbeli véleményüket is megmutatták nekik. Reggel 8 órától délután 4 óráig információs iroda segítette az eligazodást.

Az eddigi gyakorlatok ellenében a dolgozatokat nem rangsorolták. A pontozási rendszer viszont — új szempontokkal kibővítve — megmaradt, és tájékoztatást nyújtott a résztvevőknek az OTDK-n való szereplésükről, teljesítményükről. A három nap zsűfolt programja után a résztvevők élményekben, tapasztalatokban és gondolatokban gazdagodva tértek haza.

Az ismeretlen kézirat

A régi magyar irodalom szekciója a népszerű ülések közé tartozott. Az ülés második napján délután Lancsák Gabriella V. éves magyar-történelem szakos hallgató Dobai Székely András ismeretlen XVII. századi Cicero-fordítása címmel tartott előadást. Kiváncsi lettem, honnan kerül

egy egyetemi haligató kezébe egy valószínűleg a könyvtárak polcainak mélyén rejtőzködő ismeretlen kézirat.

— Tarnai Andor professzor úr, a régi magyar irodalomtörténeti tanszék vezetője bukkant rá a Széchenyi Könyvtárban és kiadta nekem feldolgozásra. Így kezdtem el a kutatótevékenységem a könyvtárban és még több, a szakirodalom számára ismeretlen kéziratra letem. Kiderült, hogy egy ideig ismeretlen XVII. századi fordító műveiről van szó. Feltámadt az érdeklődésem az írójuk iránt. Szímatom nem csalt, mert Dobai Székely András személye és tevékenysége nemcsak irodalomtörténeti, hanem művelődés-, vallás-, és politikátörténeti szempontból is figyelemre méltó.

— Szerinted hasznos, ha egy diák tdk-zik?

— Feltétlenül. Az egyetem szinte az egyetlen fórum, ahol gyakorlatot szerezhetsz a tudományos kutatásban, illetve ahonnan elindulhat a tudományos életbe. Ennek ellenére azt tapasztalom, hogy kevés diák tdk-zik. Ennek pedig az lehet az oka, hogy kevés tanár vállalkozik a hallgatókkal való törődésre. A régi magyar irodalomtörténeti tanszéken pl. sokan tdk-znak, mert tanáraink itt szívesen foglalkoznak velük.

— Az idén nem rangsorolták a pályamunkákat.

— Ez elég nagy baj. Az ember ugyan tudja saját magáról, hogy milyen szinten nyújt teljesítést, de erkölcsi ismerésrésként jölesse, ha elhangzana, hogy hányadik a sorban. Meggyőződésem, hogy ez sokat lendítene a tdk-munkán.

— Nemcsak résztvevője, ha-

nem egyik szervezője is voltál az országos tudományos diákköri konferenciának. Milyen tapasztalatokat szereztél időközben?

— Kétségtelenül nagy feladat egy ilyen országos szintű rendezvény megszervezése, de jóval gördülékenyebben is lehetett volna, ha a szervezőintézmény és a résztvevő intézmények között jobb a kapcsolat. Előfordult, hogy nem is választottak az információ-, rezümekérő leveleinkre, ami hátráltatta a szervező munkát. Jónak tartom a pontozási rendszer szempontjait, mert több oldalról értékelték a dolgozatokat.

— Milyen további terveid vannak?

— Ezzel a témával szeretnék továbbra is foglalkozni. Azonkívül továbbra is részt veszek a tanszéki kutatómunkában; a Halotti beszédet tárjuk fel és a Régi Magyar Költők Tára XI. kötetének készítségét a kritikai kiadását.

Utána mindenkit megdicsérték

Kontler László V. éves történelem szakos hallgató a kora újkori egyetemes történelem szekcióban Politikaelmélet, dicsőséges forradalom és alkotmányos rendezés 1888/89-ben címmel tartott előadást.

— Miért éppen ezt a témát választottad?

— Mert érdeklődésem kö-

zéppontjában áll a politikai gondolkodás. Ebből a témából írom a szakdolgozatomat is.

— Mi a véleményed az OTDK konferenciáról?

— Nagyon hasznosnak tartom. Feltétlenül szükség van egy olyan fórumra, ahol az ember találkozhat hasonló érdeklődésű „kollégáival”, kortársával az ország minden részéből. Itt értő közönség előtt próbálhatja ki az ember képességeit. Sajnálatosnak tartom azonban, hogy megváltoztatták az értékelési rendszert. Megszűnt országos szinten a rangsorolás. Azzal az indokkal számolták fel, hogy nem mindig az igazi értékek kerültek az első helyekre, az értékelés szempontjai közé időnként hamis kritériumok csúsztak. De szerintem kár volt kiönteni a mosdóvízzel a gyereket is. Ilyen szinten igenis szükség van rangsorra és meg is lehet mondani, hogy ki a jó vagy ki a legjobb. Jó lenne bizonyos átalakítás után visszaállítani a régi rendszert.

— Végül is hogyan értékelté a te dolgozatodat?

— A szekciógyűlés után az elnök mindenkit megdicsért és közölte, hogy az életről pontszámokat úgyszólván mindenki tudja.

— Hasznos-e egy diáknak, ha tdk-zik?

— Feltétlenül. Egyrészt elmondhatja magáról, hogy ilyen-olyan tdk-fórumon szerepelt, meg hivatalos iratokba beírhatja. Komolyra fordíva a szót, gyakorlatot szerezhetsz tudományos dolgozatok megírásában, anyaggyűjtésben, a téma kidolgozásában és nem utolsósorban megismerkedhetsz a téma kutatásának művelőivel.

K. N. I.

Meghalt Illyés Gyula

Hát csak ennyi volna? Újságok fekete keretei, halálhíren híztott betűi? Hogy ki volt Ó? Hogy VOLT? És ez csak így: halottak napján született, s 1983. április 15-én meghalt? ELMENT? S csak 81 évesen? Hogy volt merse a testnek erre az átlásra? Lehetetlen, hogy Illyés Gyula nincsen közöttünk többé. Lehetetlen! Hát kicsoda rendelés az, hogy mindig azok közül, akik kevesen vannak...?! A kenderkötél megoldott vége rajtunk kalimpál. „Szél kaszabolta magyar nyelv”, imé, elvesztette — Kazinczy, s Kosztolányi után — harmadik nemestőjét, a tiszta beszédű Tudóst, a szigorú erkölcsű Művészt. Áprily Lajos, Németh László, Nagy László — elmentek. Hát nem volt elég? Miért nem hagyta Öt még — értünk haraguani? Kitiől kérdezzem meg, kitiől? Vannak sokan, akik — mindon Illyés pályatársainak róla való emlékezeit olvassák — susmognak: „bezzeg most...” De hát ez nem igaz! Illyés Gyuláról életben is mindenki tudta, kicsoda. A szép szó, a tiszta szándék, a józan gondolat bölcs örzője volt. Kevés Öt a Puszták népe, a Petőfi, a Hunok Párizsban, az Oroszország, a Beatrice apródjai írójaként felidezni. Kevés róla azt mondani, hogy nemzeti hivatású költő-egyéniség volt. Hajszálgökereinek — verseinek — köharapó erejével felszabadított érzékeny patriotizmusa mindvégig jelen volt, s itt kell legyen ezután a magyar költészetben.

Illyés Gyula nem egyszerűen nemzetünk kiemelkedő költője-írója, hanem „mondandói miatt figyelemre, bölőntásra becsült más népek előtt is”: EUROPAI MAGYAR! Hogy mit üzen az utókornak, nekünk, ittmaradóknak? Egész életműve folytonos, egyértelmű üzenet. E két sora csak töredék:

MEGHALT

S te megmaradtál.

Különbnek lenni tenmagadnál.

Várhelyi András

Intézkedési tervek

Motó: Az intézkedési terv araváló, hogy kulturált módon leszerelje a változtatásra törekvőket?

munkabizottságok, hanem vezetőik készítették, így természetes, hogy eddig csak egy nyert elfogadást.

Érdemes lenne kideríteni, hány elő intézkedési terv van egyetemünkön. Hány munkabizottság alakult, hány anyag született, és mindezek következtében mi változott.

Itt csak kettőtöről akarok szólni. Arról a kettőtöről, melyet elfogadott az 1981 őszi ifjúsági parlament. E tervek születése sem volt már egészen egyszerű, hiszen kevesek számára volt világos, hogy miért van szükség ikerszülésre, miért kell két, sok pontjában átfedő terv. Végül elfogadtuk. Sőt nemcsak mi, hanem az Egyetemi Tanács is, tehát állami határozattá vált.

A két terv nehezen elválasztható (szíami ikrek?), most mégis külön szolok rólok. Kezdjük a nagyobb, mely az ELTE rövid távú intézkedési terve hangzatos címet viseli.

1981 mozgalmas év volt. Felsőoktatási polbiz-határozat, majd kormányhatározat, KISZ-kongresszus, őszel ifjúsági parlamentek. Megmozdult valami, gombamódra szaporodtak a munkabizottságok, oktatók és hallgatók együtt készítettek, vitatták a különböző javaslatokat. Mindenki a reformról beszélt.

Nem sokáig. Kiderült ugyanis, hogy különböző érdekek megsértése nélkül nem lehet reformot csinálni. Erre pedig a többség nem hajlandó, néhányan pedig — bár ezt vállalják — olyan módszerekkel dolgoznak, ami inkább lejáratja a reformszemét, mint segítené.

A politikai bizottság határozatának egyetemi végrehajtása haldoklik, ha ugyan még pislik benne az élet. Ez szerintem annak ellenére tény, hogy sok jószándékú, haladó gondolkodású oktató és aallgató próbálja életben tartani, felerősíteni.

Eltelt két év egy három éves terv végrehajtásából. Szinte minden határidő lejárt, a munkabizottságok már régóta nem dolgoznak (bár van pozitív kivétel), az elkészült anyagok döntő többségét nem a

A KISZ-bizottság már tavaly szeptemberben jelezte ezt, de elutasító választ kaptunk, novemberben aztán hivatalosan is elismerték a mindeki által látott tényeket, új módszereket az anketók meghirdetésével próbálkozva (Az ötlet tetszik, de nem szabad csodagyógyszernek tekinteni.) Itt tartunk ma, mikor már egyre kevesebben hiszünk abban, hogy mégis lesz igazi eredmény.

Az ifjúsági parlament intézkedési tervéről könnyebb írni, elvégre most értékelte végrehajtásának állását az Egyetemi Tanács. Sokféleképpen lehet erről beszélni. Tétélesen fel lehet sorolni, hogy mi nem valósult meg (a beszámoló teljesítésén azt értették, hogy született már javaslat a kérdésben), lehet ostarozni az egyetem vezetését, lehet csendesen elfogadni az objektív körülményekre hivatkozó mentegetőzést. Egyiket sem választottam. Az Egyetemi Tanács ülésén is úgy próbáltam hozzászólni, hogy ne a konkrét terv végrehajtásával, hanem az ifjúsági parlamentek szerepével, jövőjével foglalkozzak. Úgy érzem, amíg az állami vezetés az ifjúsági parlamenten mindent megígér, amit nyilvánvalóan, nem tud teljesíteni, addig nem sok értelme van az egésznek.

Józan, reális követelésre van szükség, hogy utána legyen alap a kemény számonkérésre. Ebben saját felelősségünk is látom, de az állami vezetését is. Nem az az elvi politika, hogy mindent felvállal, mert nagy a nyomás, hanem ha bátran kimondja, mit nem tud megvalósítani. Az Egyetemi Tanács nem reagált ezekre a gondolatokra.

Konkrétumokról is volt szó. Mivel a legkevésbé dolgozó IP intézkedési tervéből valósult meg, a KISZ kérésére még idén májusban rendkívüli dolgozó parlament lesz. Őszel újra parlamentek. Próbáljunk meg hinni az értelmében? Próbáljunk meg értelmessé tenni!

Nagy Imre

Savonarola-kísérlés

„... nevével négy évszázadon át mozgalmakat tápláltak, többféle reformáció és ellenreformáció talált benne apostolára, ahogy annak idején Luther sietett kanonizálni és XIV. Benedek pápa akarta

szentlé avattatni!” — írja bevezetőjében Nagy András Savonaroláról. A fiatal író, aki már regényében is megajzolta a XV. század Itálájának ellemntmondásokat, s máig izgalmas személyiségét, most az esszé műfajában tesz kísérletet arra, hogy megfejtsé s magyarázza Savonarola föllépésének, szélsőszerűségének és elbukásának törvényszerűségeit. (Magvető)

HÉT EGYETEM ÉS FŐISKOLA HALLGATÓI A JOGI SZEKCIÓBAN

A XVI. országos tudományos diákköri konferencia állam- és jogtudományok szekciójának üléseit április 6-7-8. között tartották meg. A tudományos ülésnek a Rendőrtiszt Főiskola adott helyet: modern, jól felszerelt előadótermeiben optimális lehetőségeket biztosítva a tanulmányok szerzőinek, előadónak, s a hallgatóságok egyaránt.

A konferencián az ELTE állam- és jogtudományi karának hallgatóin kívül részt vettek; a szegedi JATE, a pécsi JYTE, az MNE állam- és jogtudományi karainak hallgatói, valamint az Államigazgatási Főiskola, a Koszuth Lajos Katonai Főiskola és a Rendőrtiszt Főiskola hallgatói.

Az április 6-án történt ünneplés megnyitót követően a résztvevők különböző tagozatokban kezdték meg az érdeklő munkát. A tagozatok alapjában a főbb jogágak szerint szerveződtek: I. Államigazgatási jog, II. Államjogi-Pénzügyi jog, III. Polgári jog-Polgári eljárásjog—Családi jog, IV. Büntetőjogi tudományok, V. Állam- és jogtörténet—Nemzetközi jog—Jogszociológia, VI. Állam- és jogelmélet — Munkajog — Mezőgazdasági jog.

A konferencia programjában — a napközbeni tagozatülések mellett — „pihenőt” is szereztek: 6-án és 7-én este, a szerzők ifjúsági kabaréba, filmvetítésre, a táncot kedvelőket pedig discóba invitálták az ülészak résztvevőit. A konferencia részeként kerekasztal-beszélgést rendeztek a diákköri mozgalom továbbfejlesztéséről, az elkövetkező időszak legfontosabb diákköri céljairól, s kötetlen beszélgetés keretében cserélték véleményüket az eddigi munkáról.

A konferencia az ápr. 8-án

délben megtartott értékeléssel és ünnepélyes zárással ért véget.

Verseny vagy konferencia?

Az idén 16. alkalommal mérhették össze tudásukat, dolgozataikat az ország egyetemistái és főiskoláival az OTDK különféle szekcióiban. Mégpedig most először rangsorolás, díjazás nélkül. Az ezt megelőző konferenciákon ugyanis I., II., III., sőt névédi(ka)t adtak ki kb. 1500-

Értérend és kritika

„A progresszív magyar irodalomszemlélet két világháború közötti története aligha írható majd meg Fejtő Ferenc 1930-as évekből hazai munkásságának elemzése, értékelésének szerves integrálása nélkül. Ott és akkor Fejtő lényegében a tudományos világnézettől ihletett marxista művészetszemlélet jegyében alkotott. A szocialista irodalomkritikának egyik legjelentősebb hazai egyénisége volt a 30-as években. Együttal az esszéírók nemzedékének ez idáig kevés figyelemre méltott alakja is.”

Könyvünk bevezetéséből idéztünk. Agárdi Péter, a fiatal irodalomtörténész a magyar irodalomtudományban elsőként tesz kísérletet arra, hogy a korábban szinte mindig csak pejoratív értelemben említett, elsősorban renegátusága felől megítélt Fejtő Ferenc munkásságának legértékesebb részét

3000 Ft jutalommal. Az elmúlt évben azonban az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) — a tudományegyetemek minden tiltakozása ellenére — megszüntette ezt a rendszert. Mondván, hogy a díjak elosztásában — nemegyszer a dolgozatok értékét is figyelmen kívül hagyva — az egyes intézmények presztízsszempontjai uralkodtak.

Ebben az új szisztémában a diákköri konferencia a szó igazi értelmében konferencia, bemutató lett, mint már mondtam anyagi díjazás, rangsorolás nélkül. A minőséget az OTDT úgy kívánta biztosítani, hogy az OTDK-t megelőzően minden intézménynek meg kellett rendezni a saját diákköri konferenciáját (erkölcsi

átvilágítsa, legfontosabb vívmányait a hazai irodalmi tudatba „beemelje”. Miután könyvének bevezetésében röviden vázolja Fejtő Ferenc ellemntmondásokkal terhes életútját és a magyar irodalmi köztudatban jelenleg elfoglalt helyét, áttekinti Fejtőnek a harmincas években megérett gondolati és művészi útját, elemzi irodalomszemléletét, József Attila hiteles megismerése érdekében tett erőfeszítéseit. Részletesen és elfogulatlanul elemzi a „népi” irodalommal, illetve a szektás irodalomszemlélettel folytatott vitáit is. Cseppet sem enyhít Fejtő tényleges tévelygéseire és tévedéseire, de megmutatja azokat az érték- és csomópontokat, amelyeknél Fejtő mélyebb megismerése egyúttal a kor bizonyult és ellentmondásos törekvéseinek jobb megértését is szolgálhatja. Tekintettel arra, hogy Fejtő írásai ma gyakorlatilag hozzáférhetetlenek, bőséggel idéz az eredeti cikkek-ből és esszékből. Agárdi Péter anyagát és módszerét illetően újszerű könyve jelentősen hozzájárul a 30-as évek alaposabb megismeréséhez. (Gondolat)

és anyagi jutalmazással) és csak az igazán színvonalas pályamunkákat küldhette országos megméretetésre. A gond ezzel kapcsolatban az volt, hogy a díjazásra fordítandó pénzt az egyes intézmények a tovább küldött dolgozatok arányában kapták. Ez pedig kétségtől ösztönzően hatott a bírálókra.

Ilyen előzmények után féltő volt, hogy érdektelenségbe fullad az OTDK, hiszen elveszti verseny jellegét. (Mert a pusztán bemutatásnak nem hiszem, hogy sok haszna van; a tanulmányok általában a hallgatóság előtt ismeretlen témákat nagy mélységben dolgozzák fel és ez korántsem ösztönzi a vita kialakulását.)

Végül is én azt hiszem, hogy ha a dolgozatok száma és színvonala nem is, de az érdeklődők hiánya mindenképpen igazolta az aggodalmakat. (Az igazat megvallva ebben biztosan közrejátszott a tavaszi szünet is.) Nagyon lehangoló volt az oktatók távolléte; a konzulenseken kívül alig vettek részt a tagozatüléseken. De az ún. „presztízsszempontokat” sem sikerült kiküszöbölni, hiszen az egyszerű kiemeléseken — ami nem volt más csak dicséret — is ugyanúgy folyt a vita, mint a régi OTDK-kon.

Végeztül úgy gondolom, hogy a diákköri mozgalom helyzetét vizsgáló beszélgetésen megszületett az az áthidaló javaslat, amely mindkét félnek tetszett. Eszerint az ilyen jellegű konferenciát megelőző egy jellegű pályázat és az ide beérkező dolgozatokat egy külső szakemberekből álló bizottság feltehetően az eddigieknél pártatlanabb, objektív módon rangsorolná és visszatérne az anyagi díjazás is. A konferenciákon pedig csak az itt kihelyezett, elismert pályamunkákat mutatnák be.

Pál Lajos (AJTK)